

Projekt výuky památkové péče

Kateřina Skalíková

Hana Pavelková

Z. A. O. ? . A. V. U. !
ZAPSANÝ SPOLEK

2014

Projekt výuky památkové péče

Kateřina Skalíková

Hana Pavelková

Text a fotografie © Kateřina Skalíková, Hana Pavelková, 2014.

Ilustrace titulní obálky © Anna Aronová 2014.

© Za Opavu, z. s., 2014.

Výtisk je samostatně neprodejný.

Projekt finančně podpořili

Statutární město Opava a Ministerstvo kultury ČR.

ISBN 978-80-905039-4-6

Vážení pedagogové, vážení rodiče a děti, přátelé,

útlá publikace, jež se Vám dostává do rukou, si klade za cíl zmapovat historii a vývoj jednoho školního projektu. Převládajícím prvkem jsou báječné práce dětí, fotografie z jednotlivých dnů a pouze v zanedbatelné míře naše poznámky.

Pojem „projekt“ u nás již není nový. Školní projekty se staly plnohodnotnou součástí většiny škol. Dodejme naštěstí. Zaměřují se totiž často na nepříliš obvyklá témata, reflektují aktuální problémy, zcelují spolupráci mezi jednotlivci i organizacemi, přinášejí nové zkušenosti a prohlubují znalosti nás všech.

Ústředním prvkem činnosti neziskové organizace Za Opavu je rovněž vytváření projektů. Náš spolek funguje již od roku 2007 a od roku 2010 se systematicky zabývá tvorbou a realizací programů pro děti, a to jak formou projektových dnů, tak kontinuální výchovou ve vztahu ke kulturnímu a přírodnímu dědictví.

Jak ukázala doba nedávno minulá, ztráta povědomí o kulturním a přírodním dědictví národa vedla k postupné devastaci morálních hodnot, ke ztrátě národní identity, celkovému společenskému úpadku a neschopnosti umět se svobodně a plnohodnotně prosadit vůči okolnímu světu.

Z těchto důvodů jsme pocítily velkou naléhavost řešit komplexně toto kulturní téma ve školách a vzbudit u dětí povědomí o vážnosti a nutné ochraně kulturních a přírodních hodnot naší země. Poznávat region, ve kterém žijeme, upevňovat si vztah k němu, chránit jej. Snad se nám to alespoň částečně podařilo i v tomto případě.

Pěkné čtení přejí realizátorky programu

Bc. Kateřina Skalíková
Mgr. Hana Pavelková

Popis projektu

Cílem projektu bylo realizovat roční edukační program výuky ochrany a péče o kulturní dědictví ve školním roce 2013/2014. Edukační program „Výchova ke vztahu ke kulturnímu dědictví“ byl pilotně představen na Základní škole na Otické ulici v Opavě pro děti 5. třídy.

Edukační program realizovaly Bc. Kateřina Skalíková a Mgr. Hana Pavelková, jejichž profesní zaměření se týká historie, památkové péče a stavební obnovy kulturního dědictví. Obě mají rovněž pedagogické vzdělání a zkušenosti s řízením a realizací projektů.

Celou dobu byly v úzkém kontaktu s vedením školy a s třídní učitelkou, se kterými jsme řešily aktuální otázky a společně organizovaly jednotlivé výukové dny v průběhu celého školního roku.

Program se zaměřoval na oblast nemovitého a movitého kulturního dědictví, včetně historických sídel, přírodních zajímavostí, kulturní krajiny a archeologických památek. Zvolenými dílčími tématy se přitom snažil v co nejširší míře reagovat na aktuální otázky památkové péče a ochrany kulturního a přírodního dědictví vůbec.

Jednotlivé lekce byly rozděleny do tří částí:

- A. teoretické – část výuky probíhající ve školním prostředí,
- B. praktické – část výuky probíhající mimo školní prostředí – na procházce, na exkurzi, na návštěvě, na besedě, na výstavě apod.,
- C. projektové – část výuky, která je zajišťována samostatně dětmi v domácím prostředí.

Zvláštní důraz byl přitom kladen na praktickou stránku výchovy spojenou se zážitky přímo v terénu. Společně s autentickými příklady, využitím badatelských metod práce, zážitkovým učením a projektovým vyučováním tvořila hlavní nosné pilíře programu.

Tematicky rozdělený program přitom reagoval na území, ze kterého děti pocházejí. Právě zde totiž vznikají přímé osobní vazby k místu i k lidem, právě zde se děti mohou nejlépe podílet na účinné ochraně krajiny či pamětihodností, vyslovit se k rozhodnutím místních zastupitelských orgánů nebo se plnohodnotně zapojit do života místní komunity.

Zakotvení v určitém místě pak slouží jako výchozí bod pro pochopení širších souvislostí ve smyslu sounáležitosti našeho a celosvětového kulturního dědictví.

Speciálně pro tento roční program byla vytvořena sada pracovních listů, které byly při výuce používány. Dále byla vymyšlena soustava aktivit (vědomostních kvízů, hádanek, skupinových her, dramatických vystoupení, map, skládanek, výtvarných prací a dalších doprovodných činností), kterými jsme se v průběhu roku zabývali a vyrobená série edukačních pomůcek, se kterými jsme úspěšně pracovali.

Se základní školou bylo dohodnuto, že budou projektové dny probíhat vždy jeden den v měsíci v průběhu celého školního roku 2013/2014 v celkovém počtu min. 10 dnů, tedy min. 60 hodin. Edukační projekt byl zahájen dne 1. října 2013 prvním výukovým dnem. Ukončen byl slavnostní vernisáží dne 2. června a posledním výukovým dnem 10. června 2014.

Památka Památková péče Ochrana Památek

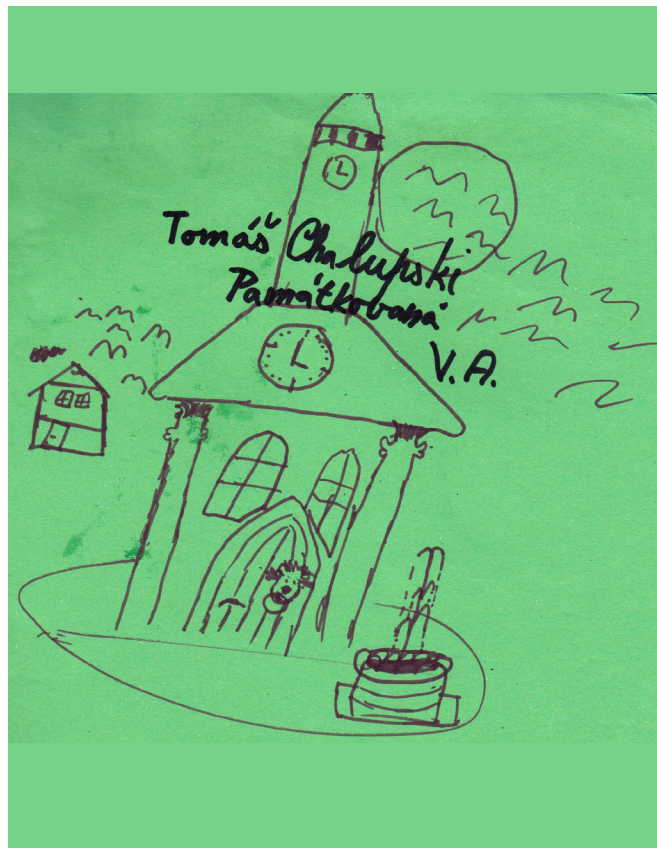
1

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co je to památka
 - jakým způsobem, kdo a proč památky chrání
 - co je to prostředí památky
 - rozdělit památky na movité a nemovité.
- Co jsme mohli společně poznat?
 - Kam jsme se byli podívat?
 - procházka pěti smyslů v centru Opavy s návštěvou budovy České spořitelny, konkatedrály Panny Marie a kostela sv. Ducha.

Kde jste byli? Jaké to tam bylo?

Byli jsme v kostele svatého Ducha a v
katedrále Panny Marie jsme vnímali
budovu hmatem. Vše bylo moc krásné

Anna Aronová

Tomáš Chalupský

1. KAPLE
2. KLÍKA
3. MOST
4. PAMÁTKA
5. STODOOLA
6. OKNO
7. PIVOVAR
8. REZERVACE
9. BRÁNA
10. PROSTŘEDÍ
11. CHLÉVY
12. KLÍČ
13. STŘECHA

Tajenka:
PAMÁTKOVÁ PĚČE

Táňa Skalníková

Lvonek

Je to naše rodinná památka a dostali jsme ji od babičky a dědy. Máme ho pověšený v kuchyni na polici.

Je starý asi 58 let. Má bronzovou barvu a je vyroben asi z nějaké mosazi. Uvnitř je trochu rezavý a se předu má vykláčenou tyčku. Je uvašený na červené stěně.

Lvonek s ním na oběd.

Anna Aronová

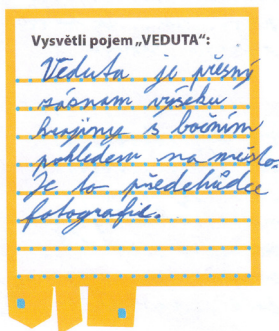

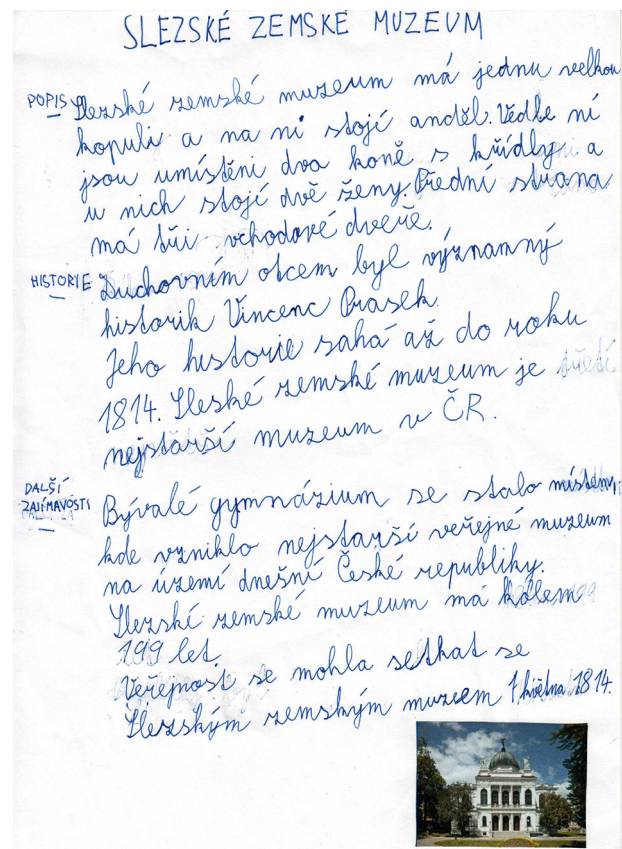
Typologie staveb Dokumentování staveb

2

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co je to plánová a kresebná dokumentace
 - jak se stavby zkoumají a jak dokumentují
 - rozdělit stavby podle účelu
-
- Co jsme mohli společně poznat?
 - historický a stavební vývoj kostela sv. Václava.

Táňa Skalníková

Adéla Sýkorová

Knihovna Petra Bermanice - Přední strana

Knihovna z boční strany

Česká republika
Kraj: Středočeský kraj
Okres: Opava (OP)
Obec: Opava-Město

Kde leží
Opava a s
ní aji knihovna

Andrea Sýkorová

Církevní památky

3

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - druhy církevních staveb, jejich umístění a funkce
 - drobné památky
- Co jsme mohli společně poznat?
 - kostel sv. Jana Křtitele, minoritský klášter.

Ze kterých pramenů jsi čerpal?
Z oficiálních stránek Opavy a
z internetu opavsky.denik.cz.
"DOMY S HISTORIÍ"

František Gurecký

O jakou stavbu se jednalo?
Stavba byla církevní. (židovská)
Kde stála?
Kousek od centra města v dnešní ulici
U Synagogy.
Jak vypadala?

Co se s ní stalo?
Byla vypálena
Židovskými Němci.
Co se můžeme dozvědět o historii?
Byla navržena architektem
Gardnerem. Patřila k jedním z nejkrásnějších
hodnotným staveb svých let. Byla
postavena pro účely synagoga pro
kapacitou noční přístěbovaných lidí.

František Gurecký

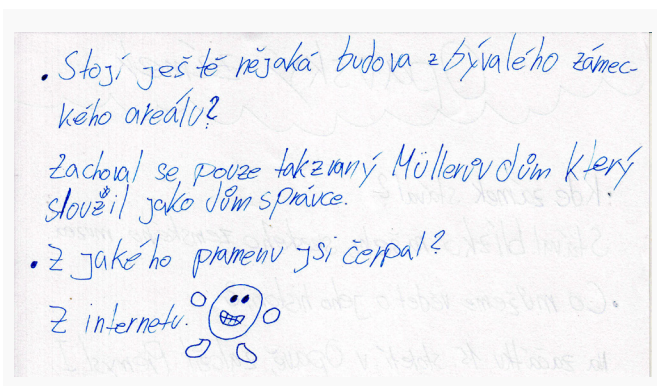

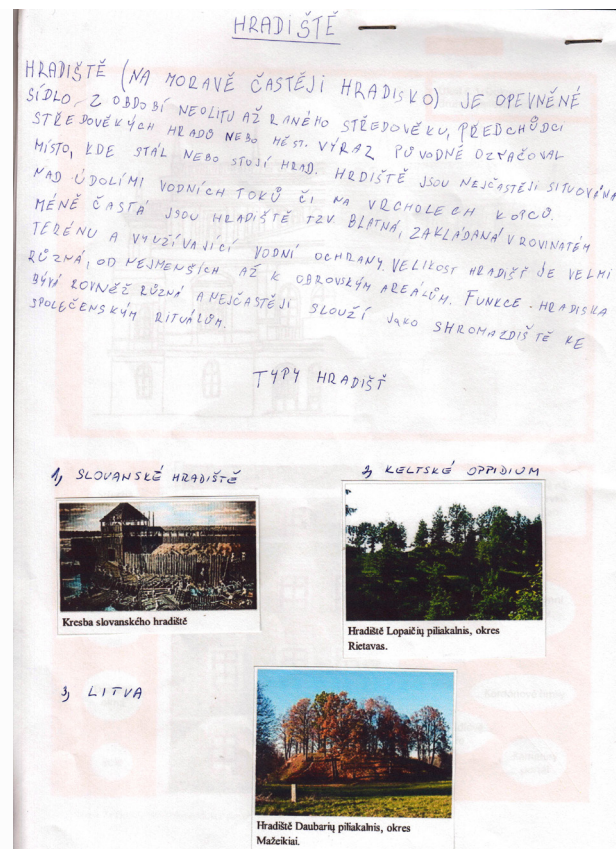
Světské památky

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
- druhy světských staveb, jejich umístění a funkce
- Co jsme mohli společně poznat?
- Ptačí vrch, Blücherův palác, Sobkův palác a Hlásku.

Maxmilián Stoklasa

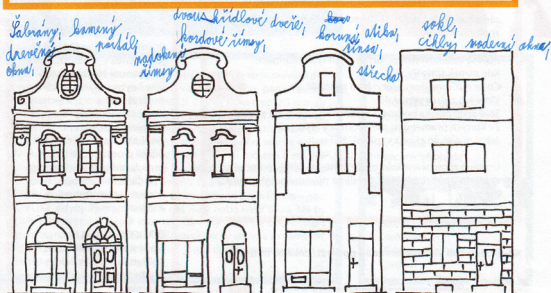

Natálie Vanyová

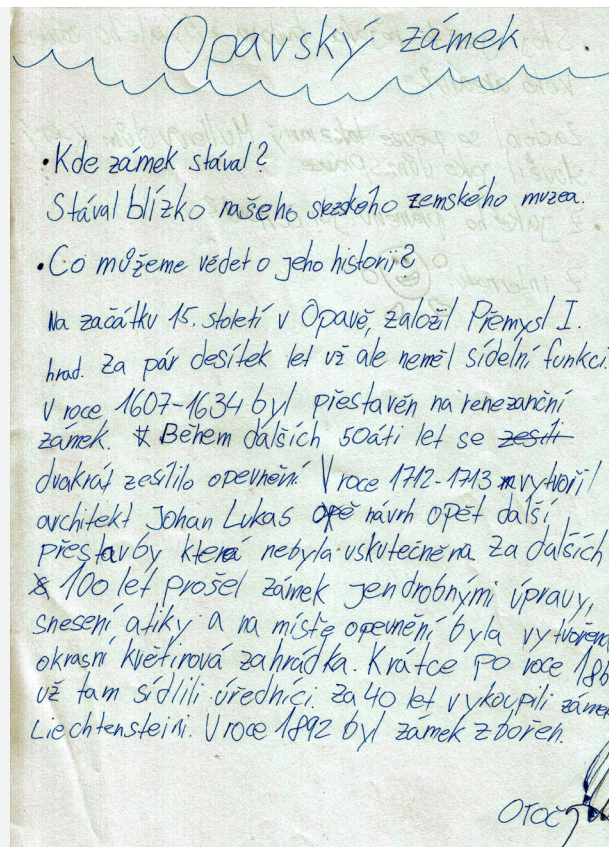

Adéla Sýkorová

Úkol č. 3: Městanský dům prošel za posledních 100 let proměnami. Porovnejte obrázky a každý okomentujte třemi slovy.

Nikolas Král

Maxmilián Stoklasa

Restaurování

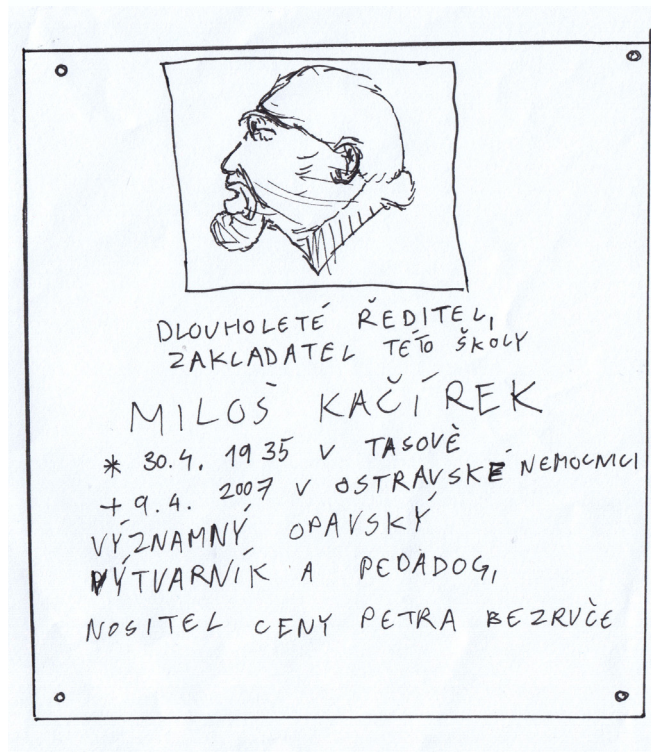
5

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co je to restaurování a proč se provádí
 - pomocí jakých nástrojů a materiálů se restauruje
 - co jsou to tradiční materiály
- Co jsme mohli společně poznat?
 - restaurátorský ateliér Mga. Tomáše Skalíka v Dubové.

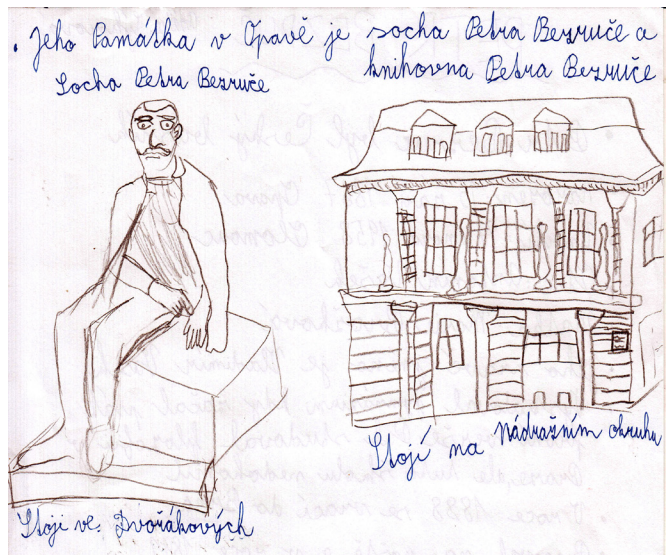
• PAMÁTNÁ DESKA JOY ADAMSONOVÁ

V TOMTO DOMĚ SE 20.1.1910 NARODILA SVĚTOZNÁMÁ
OCHRÁNKYNĚ AFRICKÉ PŘÍRODY, SPISOVATELKA A MALÍŘKA
JOY ADAMSONOVÁ
VĚNUJE ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY V OPAVĚ-1985

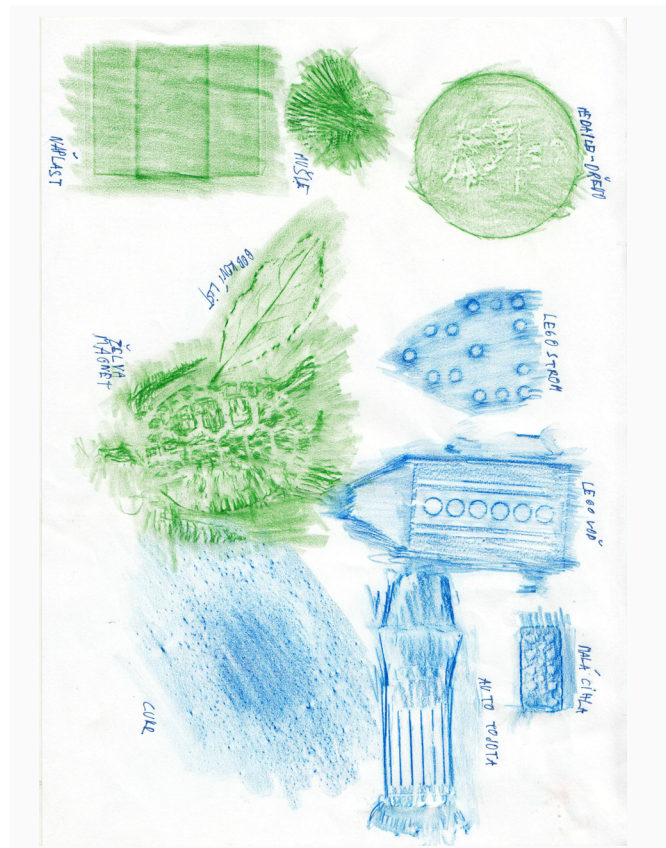
Andrea Sýkorová

Jonáš Kyrchner

Adéla Sýkorová

Michal Tatarko

Movité památky

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co jsou to movité památky
 - jak se o movité památky pečuje a na jakých místech
- Co jsme mohli společně poznat?
 - Slezské zemské muzeum.

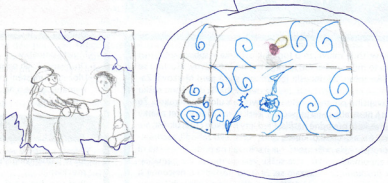
Filip Šablík

Andrea Sýkorová

USE SE MAŠLO V TRUHE strana 2

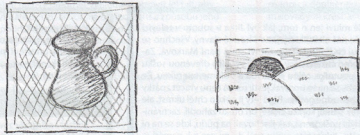
Úkol č. 1: Na obrázcích jsou znázorněny předměty. Vymysli, o jaké předměty se jedná a k čemu asi slouží. Dokresli je a popiš.

A) Název: Fotokafíe	B) Název: Truhla
Wolzeno: 31.10.14:30	malování 31.2.2002 14:30
Popis: ta forca je vyrobena ze žem, víd, máie a vltu, materiál: papír	Popis: Truhla je poboznicem a sběratelství a posuvací misko jsou dřevu, materiál: dřevu, papír

Alexandra Jančáková

Úkol č. 1: Na obrázcích jsou znázorněny předměty. Vymysli, o jaké předměty se jedná a k čemu asi slouží. Dokresli je a popiš.

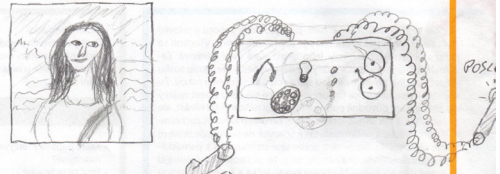

A) Název: Obraz	B) Název: Fotografie
s deníkem (rok 1909)	zápisná slonka (rok 1973)
Popis: deník a se máim mukovaný ubrus.	Popis: Fotka se našla na míči v Bráně, smlou.

Lucie Chudíková

strana 2

Úkol č. 1: Na obrázcích jsou znázorněny předměty. Vymysli, o jaké předměty se jedná a k čemu asi slouží. Dokresli je a popiš.

A) Název: Mona Lisa	B) Název: Pevný telefon
---------------------	-------------------------

Popis: Velmi spocivá žena, Mona Lisa se našel v J. Holli; *19.3.2014 15:31 original: *Staví: Prosím, když telefonujete, Prosím, nezapínejte hlasitý zvuk. Cena: 0,000,000 Euro

Popis: Běžný, viz. analogový, mobilní telefon se našel v Paříži, 9.2.2014. *Staví: nezapínejte hlasitý zvuk. *GRIFFIN BELL, funkční. *Mý. *Cena: není na prodej, přijde to mluvit

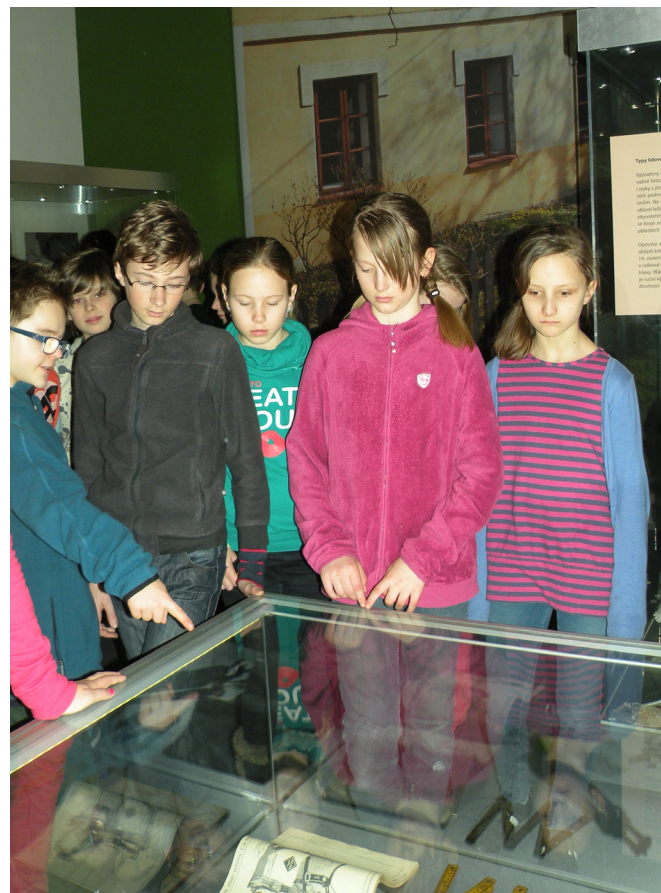

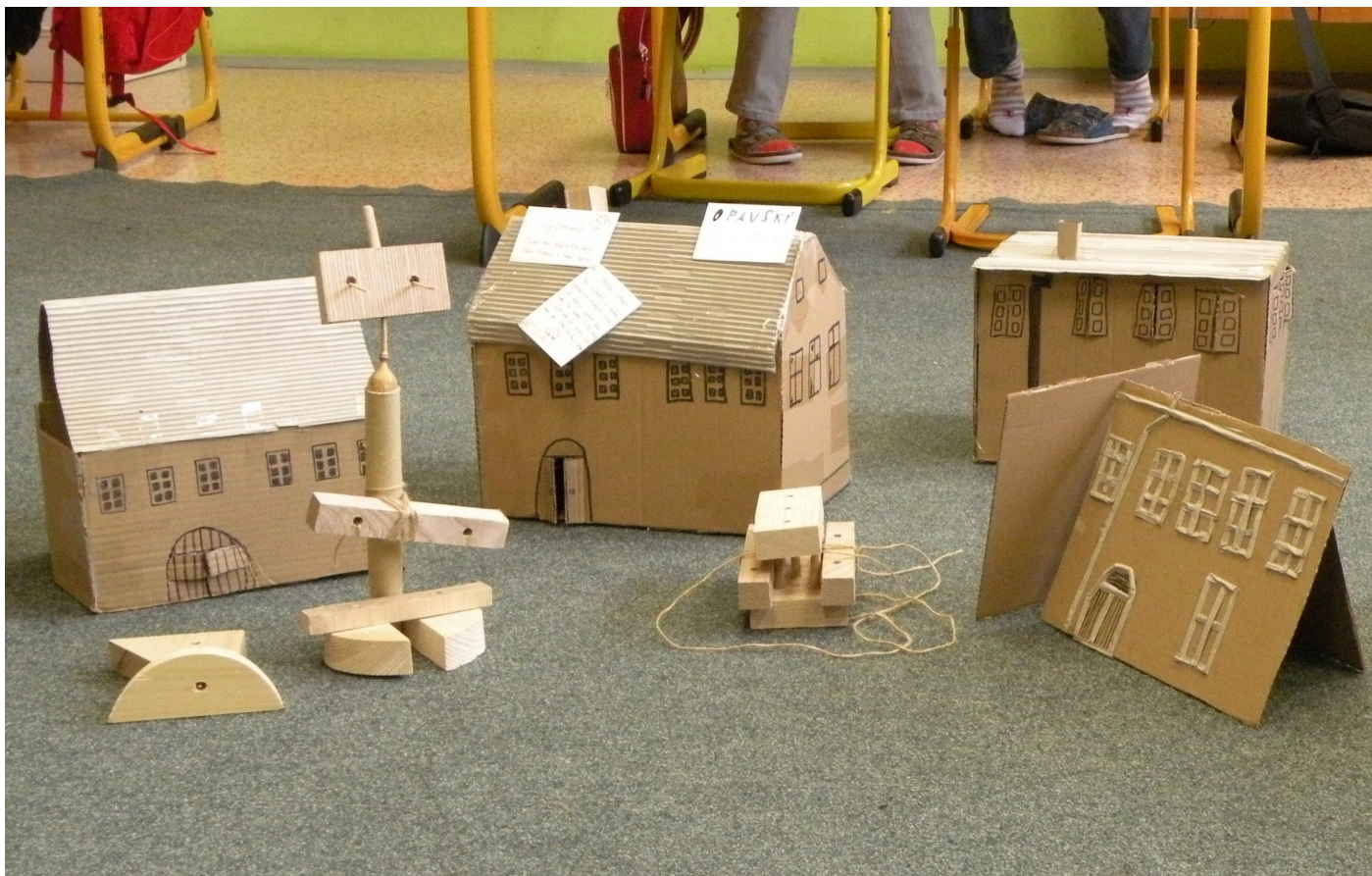
C) Název: kniha Tajemství Leonarda Da Vinciho	D) Název: Pevný telefon
---	-------------------------

Popis: kniha, kterou jsem četl, sáma zapísači. *Jako kniha je sice popisek ale o moudrých, *převládá a jeho *převládá. *Taha: 9.3.2014 *Naborn, v *převládá. *Taha: 7.12, *stáří 6.09.14. *stáří 6.09.14. *stáří 6.09.14.

Popis: Běžný, viz. analogový, mobilní telefon se našel v Paříži, 9.2.2014. *Staví: nezapínejte hlasitý zvuk. *GRIFFIN BELL, funkční. *Mý. *Cena: není na prodej, přijde to mluvit

Maxmilián Stoklasa

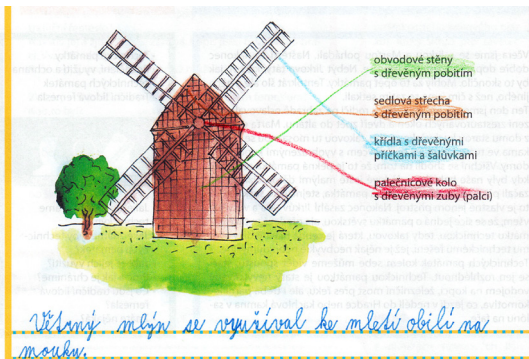

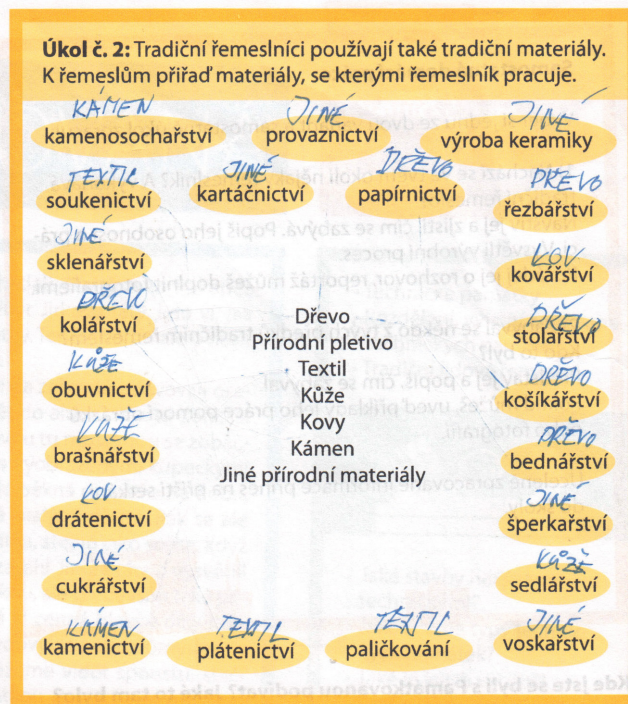
Technické památky a řemesla

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - rozdělení technických památek, jejich využití a ochrana
 - jaká jsou tradiční lidová řemesla
- Co jsme mohli společně poznat?
 - kovárnu Jana Světlíka v Oticích
 - truhlárnu Pavla Hrazdily v Oticích.

Nikolas Král

Tomáš Chalupský

Adéla Sýkorová

Adéla S.

PORODNÍ BÁBA

1. Moje praprababička jménem **EDITA KUBEČKOVÁ** byla porodní bába.
2. Tato porodní bába chodila po domech a řešila, kterým se mělo narodit dítě. Pomáhala jim a porodem.
3. Tato profese byla velmi důležitá, proto dříve byla porodní bába byla něco jako doktor. Doktoři chodili jenom k nejněžším případům a proto byla porodní bába tak důležitá.

Adéla Sýkorová

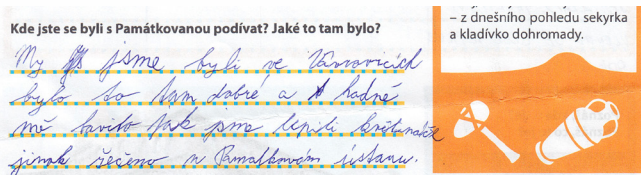

Archeologie

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co je to archeologie
 - kdo je to archeolog a co dělá
 - jak vypadá archeologický průzkum
 - co je to archeologický nález a jak se s ním nakládá
- Co jsme mohli společně poznat?
 - archeologický průzkum ve Vávrovicích a konzervátorské dílny Národního památkového ústavu v Ostravě, detašované pracoviště Opava.

Natálie Vanyová

Alexandra Jančáková

Kde jste se byli s Památkovou podívat? Jaké to tam bylo?

Byli jsme na archeologickém výzkumu
ve vávrovicích a tam jsme se
mohli podívat na pracovišti místo
kde pracuji. ^(Archeologové) a doveděla jsem se
hodně informací. Potom jsme šli
na památkový ústav a mohli
jsem si prohlédnout stříbrnou
medaili a slepuť si květináci
kruhy. Jsem si ve vávrovicích
vykonaly. Moc mě to bavilo.

Lucie Chudíková

Úkol č. 2: Na obrázcích můžete vidět tři významné archeologické nálezy, které se podařilo nedávno objevit na území města Opavy. Jedná se o **pečetní prsten**, **stříbrnou medaili** a **poutní znak Madony s dítětem**. Pomocí dostupných pramenů a literatury zjistí, ze kterého období nálezy pocházejí, jak vypadají, kde byly nalezeny a jaký byl jejich osud.

Prsten pochází z přelomu 13.-14. st. Je zlatý s oválnou a oválnou medailí. Na prstenu se nachází kříž a latinský nápis. Medaile sloužila na okrasu. Prsten byl nalezen v Pávicích. Medaile sloužila na okrasu. Prsten byl nalezen v Pávicích. Medaile sloužila na okrasu. Prsten byl nalezen v Pávicích. Medaile sloužila na okrasu.

Prsten pochází z přelomu 13.-14. st. Je zlatý s oválnou a oválnou medailí. Na prstenu se nachází kříž a latinský nápis. Medaile sloužila na okrasu. Prsten byl nalezen v Pávicích. Medaile sloužila na okrasu. Prsten byl nalezen v Pávicích. Medaile sloužila na okrasu.

Maximilián Stoklasa

Památkáři boj
prohráli

Alexandra Jančáková

Kulturní krajina

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - co je to životní prostředí
 - co je to kulturní krajina a jaké plní funkce.
- Co jsme mohli společně poznat?
 - krajinu města Opavy a jeho okolí v různých dobách

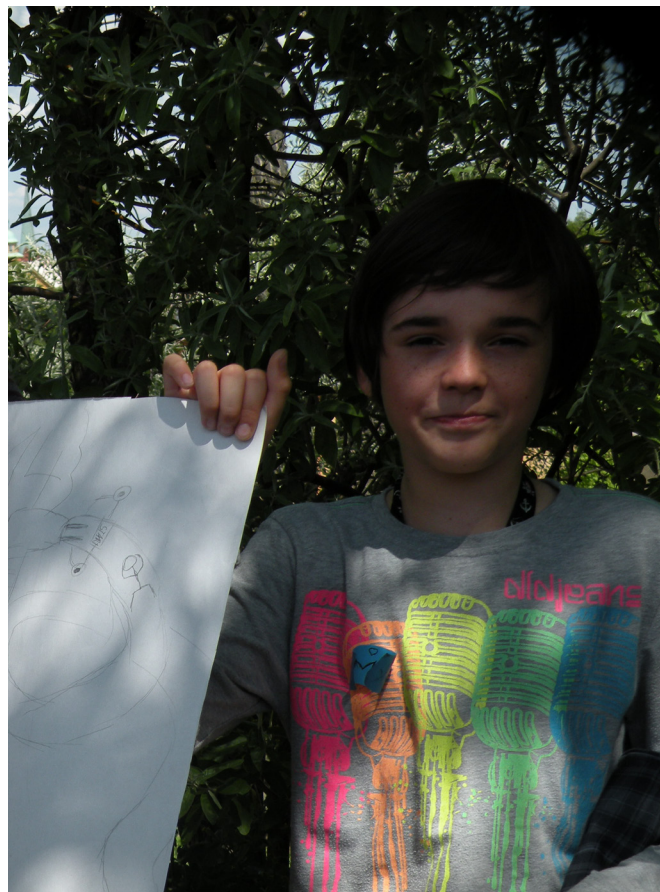

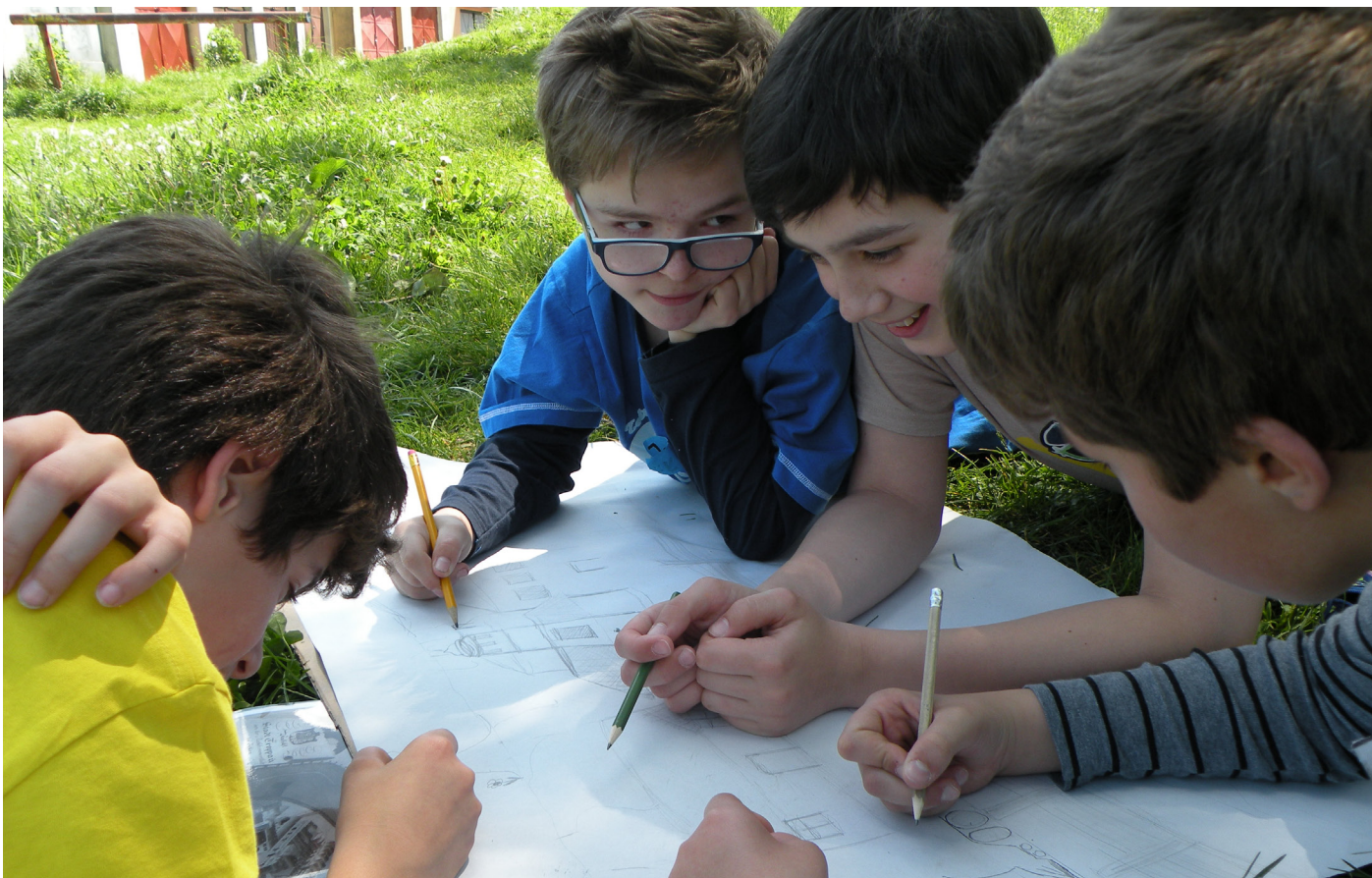
Adéla Sýkorová

Maximilián Stoklasa

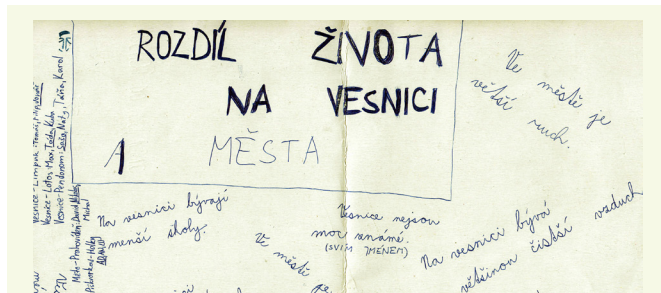

Sídla, vesnice, města

- Co jsme se společně dozvěděli a naučili?
 - jak se liší vesnice a města
 - jak vzniká město
 - jak vzniká vesnice
 - jaký byl vývoj a historie opavských hradeb.
- Co jsme mohli společně poznat?
 - detaily staveb a veřejných prostor při procházce Opavou
 - kostel sv. Hedviky v Opavě.

Andrea Sýkorová

Město

Ve městě je velká vzájemná
tačnost. Je tam až moc
obchodů, ale konkurence je
konkurence. Ve městě je spousta
řadlivých látek a toxického odpadu.
Lidi je tam mnohem více,
než na vesnici

Vesnice

Na ~~ve~~ vesnici je méně zlodějů
než ve městě, žijí tam přírodou a mají
tam mnohem čerstvější zvěř. Obchody
jsou zde málokdy a kdo bydlí
daleko od města, tak musí dojíždět
do školy a do práce.

Tadeáš Hopp, Jakub Neděla, Maxmilián Stoklasa

Vzdělávací oblasti, Rámcový vzdělávací program, aj.

Vlastní práci dětí je možné rozdělit do několika běžně vyučovaných předmětů, je však také možné pracovat i blokově s maximálním důrazem na mezipředmětové vztahy a průřezová témata.

Vzdělávací oblasti:

- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
- Člověk a příroda (Přírodopis, Zeměpis)
- Jazyk a verbální komunikace
- Informační a komunikační technologie
- Umění a kultura (Výtvarná výchova)
- Člověk a svět práce.

Průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Environmentální výchova
- Mediální výchova.

Realizací projektu popsaného v publikaci jsou trénovány všechny klíčové kompetence uvedené v Rámcovém vzdělávacím programu pro první stupeň základních škol.

Předkládaný projekt koresponduje s cílem Strategického plánu města Opavy, kde je stanovena priorita v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Program je také v souladu s Konceptí EVVO města Opavy, konkrétně „Vytvořit komplexní systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Opavě„.

Význam a potřebnost projektu

Přesto, že je kulturní dědictví součástí životního prostředí, v environmentálním vzdělávání je stále opomíjeno. Pakliže pracujeme s definicí, která říká, že životní prostředí, tedy environment, je vše, co nás obklopuje, předpokládáme, že prostředí, ve kterém se nacházíme, je složeno nejen ze složky přírodní, ale také složky kulturní a sociální. Oproti ekologickým tématům, kterým se na profesionální úrovni zabývá mnoho institucí i neziskových organizací v dlouhodobém časovém horizontu, tak kulturní témata začínají být (bohužel) teprve aktuální.

Také z těchto důvodů od roku 2010 vymýšlíme a realizujeme edukační programy zaměřené na ochranu, poznávání a péči o kulturní dědictví. Na základě kladných ohlasů a našich zkušeností s projektovými dny nakonec vznikla kontinuální výuka, která je schopná v průběhu jednoho roku obsáhnout základní témata oboru.

Zásadní přínos projektu tedy vnímáme v systematickém poskytování odborných služeb, které dosud neexistují nebo nejsou vyvinuty do takové míry, aby se cíleně zaměřovaly na děti školního věku. Celkový dopad projektu je přitom větší – netýká se jen dětí samotných, ale také jejich rodin

(rodičů, prarodičů, sourozenců), se kterými řeší specifické domácí úkoly, jež vyžadují komunikaci s dospělými. Děti se tak mohou učit od dospělých a dospělí od dětí.

Jsme toho názoru, že pro vytvoření akceschopné občanské společnosti, která se může stát hybatelem i partnerem veřejných orgánů a institucí při tvorbě a rozvoji města, je důležité seznámit mladou generaci (jakožto základní jednotku občanské společnosti) s historií rodného města a přilehlého regionu. Pouze za předpokladu širšího společenského rozhledu občanů lze očekávat odpovědné rozhodování a spoluvytváření přirozeně příznivého prostoru pro udržitelný život ve městě, který navíc bude akceptovat hodnoty vytvořené generacemi našich předchůdců.

Hodnocení projektu

V průběhu realizace projektu jsme prováděly vlastní hodnocení jednotlivých dnů, které rovněž individuálně hodnotily také děti. Průběžná hodnocení jsme získávali také od pedagogů. V závěru projektu jsme navíc vytvořily dotazník, ze kterého jsme mohly dále čerpat. Práce dětí byla taktéž hodnocena, a to na základě plnění úkolů obsažených v pracovních listech. Na základě těchto měřitelných výstupů z projektu, vlastních zkušeností a zpětných vazeb dětí a pedagogů, jsme nyní schopny program zefektivnit a metodicky dopracovat.

Důležitou součástí projektu byla motivace zúčastněných. Lze říci, že byla založena především na možnosti poznávání nových témat, na odborných exkurzích, návštěvách zajímavých míst, přiběžích, které se vážou ke konkrétním místům, se kterými jsou děti v kontaktu.

Potenciál programu je navíc daleko vyšší, než se předpokládalo. Děti byly schopné samostatného tvoření a aktivit, kterými samy doplňovaly výuku, pracovní listy dotvářely výtvarnými pracemi a informacemi, které se k tématu vázaly. Pozitivně přitom byla hodnocena nejen část teoretická, ale především praktická část projektu. Exkurze, procházky

a návštěvy se pravidelně setkávaly u dětí s nadšenou odezvou.

Podařilo se nám vytvořit edukační program, hotový výukový balíček, jež je nyní možné aplikovat i v ostatních základních školách na Opavsku. Projekt je snadno udržitelný a stává se pevnou součástí edukačních programů spolku Za Opavu zaměřujících se především na zpřístupnění oboru památkové péče a ochrany životního prostředí mladým věkovým kategoriím – dětem základních škol.

Poděkování

Školní projekt výuky památkové péče byl realizován v průběhu let 2013 – 2014 jako roční výukový program pro děti 5. třídy Základní školy na Otické ulici jako pilotní program zaměřený na výchovu a výuku ke vztahu ke kulturnímu a přírodnímu dědictví.

Stejný projekt nebyl v rámci našeho regionu a země dosud realizován. Koncept projektu vznikl jako duchovní dílo jeho realizátorek, stejně jako veškeré výukové materiály a edukační pomůcky.

Od počátku nás neopouštěla hlavní myšlenka, kterou bylo, aby se program stal živoucí a důstojnou složkou školního systému. Po vytvoření teoretické části bylo proto zapotřebí získat důvěru školy, která by pomohla zavést edukační program do praxe. Za odvalu a důvěru děkujeme zástupcům Základní školy na Otické ulici v Opavě, a to především panu řediteli Mgr. Jiřímu Kupčíkovi a paní učitelce z 5. A třídy Mgr. Zdeňce Häuserové, bez kterých by nebylo možné projekt uskutečnit.

Za odvalu zažít nové, důvěru v předkládaná témata, plíi v činnostech, kreativitu a radost při jejich plnění, děkuje-

me všem dětem 5.A třídy: Aničce Aronové, Tádovi Hoppovi, Sabince Galejové, Julince Gratzové, Fandovi Gureckému, Tomovi Chalupskému, Lucce Chudíkové, Saši Jančákové, Jonnymu Kirchnerovi, Nikymu Královi, Kubovi Nedělovi, Lukymu Onderkovi, Davidovi Martínkovi, Karolínce Paterové, Filipu Sáblikovi, Táni Skalníkové, Maxi Stoklasovi, Adélce Sýkorové, Andrejce Sýkorové, Michalu Tatarkovi a Natálce Vanyové. Poděkování náleží také rodičům a sourozencům dětí a dalším rodinným příslušníkům, kteří byli do projektu vtaženi.

A na závěr velice děkujeme všem dalším, kteří se na základě našich přání a žádostí s ochotou a nadšením zapojili především do praktické stránky projektu a umožnili nám získat nové zkušenosti a poznání při návštěvách, exkurzích a prohlídkách. Děkujeme tímto paní Ing. Haně Dybowiczové ze správy budov Konventu Minoritů v Opavě, dále Mgr. Daliboru Halátkovi ze Statutárního města Opavy, sochařskému a restaurátorskému ateliéru MgA. Tomáše Skalíka z Dubové, stolařské dílně pana Pavla Hrazdily a kovářské dílně pana Jana Světlíka z Otice, Mgr. Veronice Frélichové, Bc. Pavlu Solnickému, pracovníkům Slezského zemského muzea v Opavě a Národního památkového ústavu v Ostravě.

Pomoci a ochoty všech si vážíme. Děkujeme.
Kateřina Skalíková, Hana Pavelková

Projekt výuky památkové péče

Kateřina Skalíková
Hana Pavelková

Vydal Za Opavu z.s., Hobzíkova 3, 746 01 Opava
jako svou 4. publikaci

Texty a fotografie: Bc. Kateřina Skalíková, Mgr. Hana Pavelková

Grafické zpracování: MgA. Tomáš Skalík

Počet stran: 52

Vydání první

Opava 2014

www.zaopavu.cz

Výtisk je samostatně neprodejný.

Projekt finančně podpořili Statutární město Opava a Ministerstvo kultury ČR.

ISBN 978-80-905039-4-6

Z A O P A V U !
Z A P S A N Ý S P O L E K

ISBN 978-80-905039-4-6

www.zaopavu.cz